

Over een IJslandsche grutto en oostelijke bonte strandloopers in Nederland,

DOOR

J. G. VAN MARLE.

144137

~~A 159~~1. *Limosa limosa islandica* Brehm.

Bij het doorzien van een serie grutto's in het Leidsche Museum viel het op, dat een der vogels door kleinere afmetingen en zwaardere teekening afweek. Deze vogel zou volgens het etiket een ♀ zijn en is afkomstig van Laaxum (prov. Friesland), waar het stuk op de Mokkebank op 3 April 1942 verzameld werd. De maten zijn: voor den vleugel 207 mm, den snavel 79½ mm en het loopbeen 68 mm en duiden er op, dat het wel een ♂ moet zijn. Opvallend is de teekening op de onderzijde, het roodbruin op zijde en flanken strekt zich verder uit en is intensiever dan bij de nederlandsche broedvogels, terwijl ook keel en borst meer egaal roodbruin getint zijn dan bij deze laatsten. Evenals de buikzijde verschilt ook de rugzijde met die onzer broedvogels, doordat hier meer roodbruine veeren aanwezig zijn in den grauwbrownen ondergrond dan bij een der onderzochte nederlandsche vogels.

Al deze kenmerken komen overeen met de beschrijving van den ijslandschen vorm van de grutto, *Limosa limosa islandica* Brehm, waarvoor C. Lehn Schiöler (Dansk Ornith. Forren. Tidskrift, 1926) als snavelmaten opgeeft: ♂♂ 76—85 mm, ♀♀ 85—100 mm, terwijl de snavel van *L. l. limosa* bij ♂♂ 87—107 mm en bij ♀♀ tot 126 mm meet (H a r t e r t, Vög. der Pal. Fauna). Dr J u n g e, met wien ik deze vogel onderzocht, kon zich met mijn conclusie vereenigen, dat dit exemplaar tot den ijslandschen vorm gerekend moet worden. Volgens H a n t z s c h (Beitrag zur Kenntnis der Vogelwelt Islands) zouden de grutto's eind April in IJsland aankomen, wat met een doortrek door ons land op 3 April zeer wel te rijmen is, zooals ook de verzamelplaats aan de friesche kust overeenstemt met de gewoonte der grutto's zich gedurende den trek veelal aan de kusten op te houden.

Dit is tot dusver de eenige aanduiding van het voorkomen van dezen vorm in ons land; omtrent het verblijf gedurende den trektijd zijn geen positieve gegevens bekend, vondsten buiten het broedgebied werden tot dusver niet gemeld.

2. *Calidris alpina sakhalina* (Vieill.).

In het „Handbuch der Deutschen Vogelkunde” wordt gewezen op het voorkomen in Duitschland van bonte strandloopers met maten, die op den vorm *C. a. sakhalina* wijzen. De vraag van Dr G. J. v a n O o r d t, of onder overzomeraars in Nederland ook dergelijke vogels voorkomen, gaf mij aanleiding het bereikbare materiaal hierop na te zien.

Van de overzomerende strandloopers in de collectie van het Zoölogisch Museum te Amsterdam, 3 ♂♂ en 3 ♀♀ ex coll. van O o r d t en 4

♀♀ ex coll. Haverschmidt, alle in de maand Juni op Vlieland verzameld, behooren, afgaande op vleugel- en snavelmaten, 7 exemplaren tot den vorm *schinzii* (Brehm); de drie andere vogels gaan in snavelmaat boven het maximum voor dezen vorm en moeten tot den vorm *alpina* (L.) gerekend worden.

Onder de \pm 150 trekvogels, welke onderzocht werden, bevindt zich een aantal exemplaren, dat in de afmetingen van *C. a. sakhalina* valt en hetzij met den vleugel hetzij met den snavel de maximummaat voor *C. a. alpina* overschrijdt. Als maximum voor *alpina* geeft Hartert vleugel: ♂ 118 mm ♀ 123 mm, snavel: ♂ 23 mm ♀ 38 mm. De volgende vogels hebben maten, welke boven de maxima zoowel van den vleugel als van den snavel liggen:

♂ coll. Zoöl. Mus., Amsterdam: Schiermonnikoog 24/25.3.1928; vleugel 121 snavel 35 mm. ♂ coll. Rijksmuseum Leiden: Westernieland 30.9.1910; vleugel 121 snavel 34 mm, terwijl een ♀ coll. Leiden van Westernieland 14.9.08 vleugel 127 snavel 36 mm heeft. Deze vogels passen geheel in de maten van *sakhalina*, waarvan de vleugel ♂ 117—123, ♀ 120—126, bij uitzondering tot 130 mm en de snavel ♂ 31,5—35,8, ♀ 34—42 mm is. Aangenomen kan worden, dat deze vogels zoo niet uit het verbreidingsgebied van *sakhalina*, dat ten oosten van de rivier de Lena ligt, dan toch uit het overgangsggebied van dezen vorm en *alpina* afkomstig zijn.

Aerdenhout, April 1943.

Ornithologie van Nederland

1943, 1e mededeling

DOOR

Dr C. G. B. TEN KATE.

Passer m. montanus (L.) — Ringmus.

Op 24 Januari 1943 vertoefde een troep van \pm 20 ringmussen in het buitendijks moeras bij de Kattenwaard op het Kampereiland; op 20 Februari telde ik op dezelfde plaats totaal \pm 40 stuks. Een week later, op 27 Februari, werd er wederom een troep van \pm 20 stuks gezien, blijkbaar een aldaar overwinterende koppel. (t. K.).

Emberiza hortulana L. — Ortolaan.

Op 22 April 1943 zag ik 1 ex. benoorden Urk aan de dijk naar Lemmer en op 5 Mei 2 ex. in de Noordoostpolder bij dorp A. (J. Muller).

Anthus c. campestris (L.) — Duinpieper.

Op 23 Maart 1943 zagen wij in een uitgraving voor een nieuw kanaal in Het Bosch van Amsterdam, een pieperachtig vogeltje, waarvan ons de witte wenkbrauwstreep en lichte keel bijzonder opviel. De schuwe vogel verdween echter spoedig, zodat wij niet in staat waren, hem nauwkeurig te observeren en te determineren.